

De Berichten door verzwijgen

Indonesische Dagblad 23 Juni 1999

Chantal van Dam, Familieberichten. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, f34,90

Voor mij is de verschijning van een boek van Chantal van Dam al bij voorbaat een gebeurtenis. Van welk boek kun je dat al zeggen in de niet aflatende literatuurlawine die in de diverse seizoenen over ons wordt uitgestort? Waren er maar meer schrijvers als Chantal van Dam. Ik bedoel schrijvers met een gezonde aarzeling om hun geschrift niet al te vlug uit handen te geven. Al was het alleen maar om niet voortdurend te moeten schiften, een taak, niet in de eerste plaats van de criticus, maar van de uitgever. 'Middelen van bestaan' (1985), 'Het maggischip' (1991) en, vers van de pers, 'Familieberichten'. Geen woord in deze boeken staat op de verkeerde plaats, geen zin ontbreekt het aan melodische kracht. Laat staan dat een halve of zelfs hele bladzijde de indruk zou maken een opvulsel te zijn. En hoe kan het ook anders in die twee eerste publicaties van elk nog geen honderd bladzijden.

Zonder in 'Familieberichten' langdradig te worden, pakt Chantal van Dam in deze roman zeer fors uit, want we spreken hier over een paperback die beide boeken samen in omvang overtreft. Een ander verschil zit 'm in de openhartigheid, een zekere loslippigheid zelfs waar het de informatie van Solange over zichzelf betreft. Zij is de hoofdpersoon in 'Familieberichten', althans de figuur bij wie het vertelstandpunt berust. In haar heeft Chantal van Dam ongetwijfeld trekken en belevenissen van zichzelf neergelegd en, beter gezegd, deze figuur niet gebruikt om zichzelf achter te verschuilen. Alleen al hun beider roepnaam van Franse origine zou daarop kunnen duiden. Hoewel mij weezin bekruipt bij het overlezen van de zojuist genoteerde zin – ik ben warempel weer in de valkuil van het autobiografische aanknopingspunt getuind – moet ik dat

Chantal van Dam

Foto: Chris van Houts

mijzelf vergeven. De schrijfster is immers zó geraakt door hetgeen zij in 'Familieberichten' vorm geeft dat zij echt over niemand anders kan spreken dan over zichzelf.

Tegelijk beheerst Van Dam haar emoties door haar aandacht te verdelen over wat er verder in het leven te koop is. Kortom door een sfeer te creëren waarin de lezer prettig toeft en waarin lichtvoetigheid en luchthartigheid aan de or-

de van de dag zijn, zonder echter de daaronder liggende ernst te verpletteren.

De kern van 'Familieberichten' waaromheen Van Dam haar verhaal heeft gesponnen, is het overlijden van Solange's moeder in de tijd van de Golfcrisis begin jaren negentig. Zij heeft de dood wellicht gezocht, omdat de last van de herbeleving van de oorlog van '40-'45 haar te veel werd. Dit gegeven focust Van Dam door haar sublie-

me verdoezelingsstechniek die behalve met weglaten ook te maken heeft met het inzomen op wat buiten het tragische ligt. Ik heb dit wel eens de kunst van het verzwijgen genoemd en zou daar nu aan toe willen voegen dat Chantal van Dam die kunst in onze letteren als geen ander beheerst. Zelfs in dit bijna vuistdikke 'Familieberichten'.